

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

Ruud Lubbers, manager in de politiek

Voerman, J.

Citation

Voerman, J. (1990). Ruud Lubbers, manager in de politiek. *Bestuurskundige Berichten*, 5(1), 20-21.
Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233323>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233323>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

RUUD LUBBERS, MANAGER IN DE POLITIEK

Arendo Joustra en Erik van Venetië schetsen in *RUUD LUBBERS Manager in de politiek* een portret van de meest gezichtsbepalende politicus van de jaren tachtig.

JOOST VOERMAN

Met het boek *RUUD LUBBERS Manager in de politiek* willen de journalisten Arendo Joustra (Elsevier) en Erik van Venetië (De volkskrant) enig reliëf aanbrengen in het vlakke beeld dat van Ruud Lubbers bestaat. Naar mijn mening zijn zij hier wonderwel in geslaagd. Praktisch op alle 296 bladzijden staan gegevens die ik niet kende.

Met name het interview met Harrie Terwisse, een studiegenoot van Lubbers, heb ik in één adem uitgelezen, vooral Lubbers' passages uit de almanak van Sanctus Laurentius spraken mij zeer aan.

"Het schijnt in het huidige studentenleven veelal een deugd te zijn een soort gemiddelde te vormen; het "beste" is tweemaal per week naar de sociëteit te gaan, drie jaar over kantjes (kandidaats) te doen, naar twee galafeesten per jaar te gaan; en zo zou men door kunnen gaan. Politieke overtuiging? Liefst niet, maar als er weer een verkiezing in de buurt is dan gaat men weer VVD denken en spreken, en KVP stemmen."

Een stukje verder op in het artikel schreef hij:

"Hoewel ik een goed glas bier bijzonder waardeer en een kroegjool tot een culturele manifestatie reken, geloof ik toch, dat het een misvatting is als men als student meent dat men door gezamenlijk zat te worden meer tot de ander komt dan door het verkrijgen van kennis en inzicht door gezamenlijke studie."

In de almanak schreef Lubbers ook een potistisch stukje over zichzelf, over hoe hij in de winter naar de sociëteit fietste. Dat ging zo: "Opgelucht stapte ik van mijn fiets, de deur naar de sociëteit stond half geopend; mijn witbesneeuwde jas begon direct zijn ware gedaante te vertonen door het smelten van de

sneeuwvlokken. Bij mij zelf gebeurde zo ongeveer het omgekeerde. Ik rechte mijn rug, toverde een joviale en toch superieure glimlach op mijn gezicht en stapte naar binnen.

Zachtjes bestelde ik een whiskey en nestelde mij in de haardkring. Begerig keek ik naar het houtvuur in de haard waarvan de vlammen iedere keer weer met vernieuwde ijver om een net ingeworpen houtblok lekten om het dan ineens in vlam te zetten en één deel te laten worden van haar roes.

Ik snoof de geur van de whiskey op. Er zaten slechts een paar mensen rond het haardvuur. Gelukkig kenden ze mij zo goed, dat mij een al te luidruchtige jovialiteit bespaard bleef. Zo kon rust de ondertoon van ons samenzijn blijven, terwijl dit nu toch geen negeren betekende.

Zo nu en dan nam ik een slokje van mijn whiskey, prikkelde daarmee mijn tong en gehemelte, en liet de warmte ervan tot mij doordringen. Mijn ogen dronken het vlammen op dat in haar vernietigingsdrang betoverend was."

En al mijmerend over die vlammen schreef hij: "Het probleem voor de mens is slechts, dat hij altijd weer geneigd is zichzelf te ondergraven als het ware zijn eigen wezen te negeren. Uiteindelijk heeft de mens slechts de opgave

zichzelf te realiseren. Door zijn gedrag schept en vernietigt hij zichzelf voortdurend. De moraal is slechts een leidraad, de geboden niet meer dan richtingaangevers voor zijn daden, nodig in de voortdurende strijd die hij voert met zijn blindheid en zijn vaak op verminking gerichte geneigdheden."

"Glimlachend om mijzelf keerde tot de "realiteit" terug"

Hij ondertekende zijn stuk met R.F.M.L. De redactie van het verenigingsblad 't Rooster gebruikte een spreuk van Bordewijk uit Bloesentak, om de twintigjarige Ruud Lubbers te typeren: "Als je door hem eenmaal als persoonlijkheid bent aanvaard, merk je daar niets meer van."

MACHT

Meest interessant is zonder twijfel het interview met Van Mierlo waarin Van Mierlo's vriendschap met Lubbers en de Macht centraal staan: "Lubbers machtsinstinct wordt vaak romantisch overschat als gezegd wordt dat hij een meesterbrein is dat allerlei opzetjes bedenkt en slimmigheidjes uithaalt. Dat is lang niet altijd waar. Hij heeft iets ingénue. Er steekt bij hem niet altijd iets achter. Ik heb meegemaakt dat iedereen dacht dat hij iets heel slims had gedaan. "Meesterlijk zoals hij dat heeft opgezet," werd dan gezegd, terwijl ik wist dat het meer per ongeluk was.

Mensen hebben vaak geen idee van wat macht in werkelijkheid is. Macht bestaat vooral in de fantasie van mensen. Als het woord macht in een zin voorkomt staat er ook bijna altijd een misverstand in.....Het is een begrip dat door luie mensen wordt gehanteerd: als je "macht" zegt, hoef je verder niet meer na te denken."

Uit het interview met Van Mierlo krijg je de indruk dat Lubbers voor elke belangrijke beslissing naar Van Mierlo loopt. Of dat echt het geval is durf ik te betwijfelen.

KRITIEK

"In zijn rubriek "Als de dag van Vandaag" schreef Volkskrant-columnist, Jan Blokker dat hij tevergeefs op zoek was geweest naar passages waarin typisch Lubberiaanse "Affaires" aan de orde komen.

In een bijdrage aan MARE(?) reageert BB-columnist Juke de Vries hierop: "Blokker heeft in zoverre gelijk dat deze affaires niet uitgebreid worden behandeld, maar ze komen wel

aan de orde. Het aardige van de bundel is juist dat Lubbers aan deze affaires wordt herinnerd door politici zoals Aantjes en Van Aardenne die zelf door schandalen het veld moesten ruimen."

Vervolgens probeert De Vries een verklaring te vinden voor de waardering die Lubbers als minister-president weet op te wekken bij zijn politieke geestverwanten én vele van zijn tegenstanders.

De Vries komt tot vijf succesfactoren:

- Lubbers werkt hard en is in staat om informatie snel te verwerken, waardoor hij zijn tegenstanders dikwijls een stap voor is;
- Lubbers is een goed onderhandelaar en streeft naar compromissen;
- Lubbers verstaat het depolitiseren;
- Lubbers is een pragmatisch politicus die wars is van ideologiën;
- En Lubbers past zich snel aan bij de tijdgeest.

Ik zou hier nog een zesde succesfactor aan toe willen voegen: Lubbers heeft lol in het vinden van varianten. Een goed voorbeeld wordt gegeven door Wiegel.

"Van Agt en ik hebben een keer een heel klein grapje met hem uitgehaald. Dat wil ik na al die jaren wel eens vertellen. Ik hoorde van Van Agt dat de heer Lubbers weer op komst was. En toen zeiden we tegen elkaar: "Hij komt vast weer met een alternatief. Daar zeggen we gelijk ja op." Dus dat hebben we gedaan. We zeiden tegen hem: "Wat een fantastisch idee, Ruud".

Hij was zo verbaasd dat zijn twee gesprekspartners zijn idee zo briljant vonden dat hij maar weer op zijn alternatief begon te variëren. Zo kwamen we uit bij ons oorspronkelijk plan. Dat was het bewijs dat hij ervan houdt om steeds nieuwe varianten te verzinnen. Van Agt en ik hebben er toen hij weer weg was ontzettend om gelachen."

Aan het eind van zijn bijdrage zegt De Vries dat er naar zijn mening een concluderend hoofdstuk mist aan het boek, waarin de positieve en negatieve eigenschappen van Lubbers op een rijtje worden gezet. Dit had dan een vergelijking met andere premiers mogelijk gemaakt. Ik ben het op dit punt niet eens met De Vries. Ik vond het namelijk een verademing om een boek te lezen, waarin de conclusies niet worden voorgekauwd en waar ruimte wordt gelaten voor een eigen interpretatie.